

Programma conferentie 7 april 2010

7AM
Buitenhof 47
2513 AH Den Haag
070 346 84 29
www.7am.nl

12.30 Aankomst, lunch, posterpresentaties

13.25 Welkom door conferentievoorzitter prof. dr. Pieter Hooimeijer (UU, NWO GB-MaGw)

Eén openingsminuut door respectievelijk:

- Prof. dr. Ton Dietz (UvA, voorzitter VAM),
- Ir. Ben Geurts (VROM, dir. Centrale Strategie en Kennis)
- Dr. Janneke Hoekstra (LNV, dir. Kennis en Innovatie)
- Prof. dr. Charles Vlek (RuG, voorzitter GaMON)

13.35 Thema I: **Ruimtelijke Planning en Besluitvorming**

'Woekeren met de schaarse ruimte.' 'Onze infrastructuur klimaatbestendiger maken.' 'Oog hebben voor toekomstige ruimtevrage.' Dit soort uitspraken kenmerken de problematiek van ruimtelijke besluitvorming in Nederland. Is decentralisatie van verantwoordelijkheden (wat wel/niet?) naar de provincies wel zo'n goed idee? Kan de overheid voldoende partij geven aan gretige projectontwikkelaars? Uit GaMON-onderzoek blijkt dat externe deskundigen, mits tijdig ingeschakeld, lokale planvorming vruchtbaar kunnen ondersteunen. Ook wordt duidelijk dat open, groene ruimte in het algemeen hoog gewaardeerd wordt (in verband met recreatie, ontspanning, gezondheid), dat akkerbouwers effectiever aangemoedigd kunnen worden tot agrarisch natuurbeheer en dat deze zaken meer aandacht verdienen in de beleidsvorming. Uit VAM-onderzoek blijkt onder meer dat acceptatie van klimaatadaptatie lastig is zonder maatschappelijk langetermijnprobleembesef. Betuwelijn, Polderbaan, HSL-Zuid, Tweede Maasvlakte, Blauwe Stad-Groningen, Afvaloven-Harlingen: Hoe kan de besluitvorming over Waalsprong-Nijmegen, uitbreiding Lelystad Airport, IJmeerverbinding Almere-Amsterdam en eventuele nieuwe kerncentrales (nog) beter gaan? Wat zijn de ruimtelijke uitdagingen voor de 'duurzame stad' van de toekomst? Welke maatschappelijke arrangementen zijn nodig en mogelijk voor effectieve plan- en besluitvorming over dit soort verstrekkende zaken?

13.35 Dr. Marianne Kuijpers-Linde (Geodan Next): resultaten en conclusies van relevante GAMON-projecten (o.l.v. P. Groenewegen, M. Hajer, G. de Snoo, A. van der Valk)

13.55 Prof. dr. Pim Martens (ICIS-UM): resultaten en conclusies van relevante VAM-projecten (o.l.v. P. Rietveld, P. Martens, T. Hilhorst en C. Midden)

14.15 Prof. dr. Wim Derksen (EUR, *chief science officer* VROM):
beleidsimplicaties, bruikbaarheid en verdere desiderata vanuit GaMON en
VAM

14.35 Plenaire discussie, met aftrap door dr. Janneke Hoekstra (LNV):
vragen, commentaar en suggesties

14.55 Pauze, verfrissingen, posterpresentaties

15.15 Thema II: **Duurzamer Produceren en Consumeren**

Duurzaam produceren en consumeren werd al in NMP-1 (*Kiezen of Verliezen*, 1989) aan de orde gesteld. Duurzaam produceren en consumeren moe(s)t leiden tot besparing van grondstoffen, ruimte en ecosystemen en tot minder afval, emissies en lozingen. Hoe ver zijn we 20 jaar later gekomen? In *Household Consumption and the Environment* stelt het European Environment Agency:

'...while efficiency is improving, growth in the total levels of consumption of goods and services has been so high that in many cases it has outweighed these technological improvements.' Ook door ons eigen Planbureau voor de Leefomgeving wordt dit met regelmaat geconstateerd in de jaarlijkse Milieubalans. Kan de regulerende overheid inzake duurzaam produceren en consumeren wel tegenwicht geven aan 'groeierende' vrije ondernemers en soevereine consumenten? Uit GaMON-onderzoeken wordt duidelijk dat nationale overheden slechts beperkte invloed (kunnen) uitoefenen. Ook blijkt dat meer duurzaamheid te bereiken is via het marktaanbod van goederen en diensten. VAM-onderzoek laat zien dat 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' kan leiden tot vergroting van milieubesef en vermindering van omgevingsbelasting; voor verhoging van energie-efficiëntie zijn nieuwe manieren onderzocht. Doorbraken in duurzaam produceren en consumeren vergen een helder probleembesef-met-toekomstbeeld, betere samenwerking tussen gedrags- en natuurwetenschappers en goed-geregeld overleg tussen wetenschappers en beleidsmakers. Wat is duurzaam produceren en consumeren voor de 'duurzame stad' van de toekomst?

15.20 Prof. dr. Cees Midden (TUE): resultaten en conclusies van relevante GAMON-projecten (o.l.v. P. Glasbergen, J. Gutteling, G. Spaargaren, M. Hisschemöller)

15.40 Prof. dr. Ans Kolk (UvA): resultaten en conclusies van relevante VAM-projecten (o.l.v. A. Kolk, M. Peeters, C. Jepma, K. Lulofs en J. Aerts)

16.00 Prof. dr. Herman Eijsackers (WUR, VU, *chief science officer* LNV):
beleidsimplicaties, bruikbaarheid en verdere desiderata vanuit GaMON en
VAM

16.20 Plenaire discussie, met aftrap door ir. Ben Geurts (VROM): vragen,
commentaar en suggesties

16.40 Integratiethema: **Op Weg naar de Duurzame Stad**

Amsterdam heeft net haar Structuurvisie gepresenteerd voor het jaar 2040 en daarin is het woord 'duurzaam' een kernbegrip. Rotterdam timmert al een paar jaar aan de weg met duurzaamheids- en adaptatieplannen. Beide steden zijn deel van de wereldwijde Clinton-coalitie van *sustainable cities* die zo snel mogelijk tot 'klimaatneutraliteit' willen komen. Ook andere gemeenten in Nederland proberen innovaties te versnellen en veel Nederlandse actoren zijn betrokken bij 'duurzame steden'-initiatieven elders in de wereld. Het gaat daarbij deels om het versneld toepassen van technische innovaties die tot vergroening van de economie leiden, tot vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en tot het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Maar een belangrijke beleidsopgave is het mobiliseren van steun voor een andere levenswijze, het beïnvloeden van de publieke opinie en van persoonlijk gedrag en het doorvoeren van institutionele veranderingen. Sociale wetenschappers zijn daarbij actief, maar ze bestuderen ook deze maatschappelijke veranderingsprocessen, met meer of minder distantie tot de waan van de dag. Veel vragen die GaMON- en VAM-onderzoekers zich stelden hebben directe relevantie voor wat de 'duurzame-stad-problematiek' is gaan heten, maar er liggen nog heel veel vragen open. In dit conferentiethema verbinden we de beleidsuitdagingen op dit terrein met de sociaalwetenschappelijke nieuwsgierigheid naar deze veranderingsprocessen in de richting van duurzame, post-fossiele steden met een hoge kwaliteit van leven in evenwicht met de natuur.

16.45 Drs. Gerrit Jolink en drs. Johan van Zoest van 'Nieuw Amsterdams Klimaat', gemeente Amsterdam: doelstellingen, onderzoeks- en beleidsvragen inzake 'Duurzame-Stad'-projecten

17.05 Slotdiscussie

Twee afsluitingsminuten door Ton Dietz, Ben Geurts, Janneke Hoekstra en Charles Vlek; 'last minute' voor Gerrit Jolink / Johan van Zoest

17.30 Sluiting door Pieter Hooimeijer. Informeel napraten met passende versnaperingen